

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrť leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrť leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inseerate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 25. septembra 1896.

Volilci!

Dne 29. septembra voliti vam bode državno-zborskega poslanca v kmetskem volilnem okraju Ljubljana - Vrhnika - Litija - Zatičina - Lašče - Ribnica. Narodna stranka vam v izvolitev priporoča gosp.

Josip-a Lenarčič-a

dežel. poslanca, posestnika in tovarnarja na Vrhniki.

Priporoča se torej mož, ki je s svojim uspešnim delovanjem v deželnem zboru že mnogokrat odkril pošteno, in čisto narodno svoje mišljenje. S svojim ravno tako uspešnim delovanjem v kmetijski družbi pa je zopet obilokrat pokazal, da pozna gmotne potrebe in stiske našega kmetskega prebivalstva. Ni dvojbe, da bode ravno slovenski kmetovalec imel v njem najboljšega zastopnika v državnem zboru, in to tembolj, ker je gospod Josip Lenarčič v vsakem oziru neodvisen, tako, da se mu ni treba uklanjati nikaki sili. Svojo moč kaže v delu, ne pa v praznih besedah; sploh pa je značaj, na kojem najhudoobnejši nasprotnik pege iztakniti ne more. Zatorej oddajte njemu svoje glasove in prepričani bodite, da z izvolitvijo njegovo postavite pravega moža na pravo mesto!

Za izvrševalni odbor národne stranke:

Dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški.

Politiški oddelek.**Državnozborna dopolnilna volitev.**

Dne 29. t. m. je v okrajih Ljubljanska okolica, Vrhnika, Litija, Zatičina, Velike Lašče in Ribnica dopolnilna volitev za državni zbor na mesto pokojnega Kluna-Borba bode huda. Ponujajo se trije kandidatje.

Narodna stranka se je odločila za gosp. Josipa Lenarčiča. posestnika na Vrhniki. Ta gospod je volilcem že znan po svojem delovanju v deželnem zboru. Lenarčič je odločen narodnjak, kar je precejšnje važnosti v današnjem v narodnem oziru malo mlačnem času. Vršile se bodo velike premene v državnozbornih strankah. Pred vsem je želeli, da se zopet zjedinijo vsi jugoslovanski poslanci v jeden klub. Le tako je mogoče, da Slovenci kaj dosežemo v državnem zboru. Dosti dolgo smo že podpirali nemško konservativno stranko, ali od nje nismo dobili tiste podpore, kakor smo jo pričakovali. Zjedinjenje slovenskih poslancev žele posebno primorski Slovenci in se je ta želja jako odločno izrekla na občnem zboru društva „Edinosti“ v Trstu. Za to je treba, da volimo za poslanca moža, o katerem vemo, da se bode pridružil drugim jugoslovanskim poslancem in ne se bode še le pomišljal. Od gospoda Lenarčiča moramo to z vso zanesljivostjo pričakovati.

Gospod Lenarčič je poleg tega popolnoma neodvisen mož. On bode lahko se oziral le na koristi svojih volilcev. Njemu se ni treba ozirati na nobenega. Neodvisnost je pa za državnozbornega poslanca neobhodno potrebna lastnost. Mož na katerega se more od te ali one strani pritiskati, ni za zastopnika naroda, naj ima še tako lepe lastnosti. Posebno v sedanjem času je to velicega pomena, ko se skuša kratiti narodu celo pravico svobodno izbirati si kandidate za poslanske mandate. S tem se hoče kratiti naravnost svoboda volitev, ki je podlaga parlamentarnemu življenju.

Gospod Lenarčič je sam posestnik, peča se sam s kmetovanjem. Njemu so iz življenja težnje in potrebe kmetskega stanu bolje znane, nego drugim, ki sami nikdar kmetovali niso in na njivi ne znajo niti ločiti rži od pšenice. Pravih kmetskih zastopnikov je jako malo v državnem zboru, dasi bi baš interesi kmetskega stanu zahtevali precej poslancev iz nezavisnih kmetov. Ker pravih poznavalcev potreb kmetskega stanu nima državni zbor, se v državnem zboru pač mnogo govori o potrebah in stiskah kmetskega stanu, a kaj koristnega se pa ne stori.

Gospod Lenarčič se pa dejanski že mnogo let trudi za povzdigo kmetijstva. Deset let je že član osrednjega odbora kranjske kmetijske družbe. Ta družba marljivo deluje za povzdigo kmetijstva. Lahko bi pa še več storila, da ima v državnem zboru več mož, ki bi jo zagovarjali in jej izposlovali kako podporo. Mi gosp. Povšetu nikakor ne očitamo, da ne stori svoje dolžnosti v tem oziru, a vendar mislimo, da bi ne bilo odveč, če še jeden odbornik te prekornostne družbe pride v državni zbor. Poleg tega se pa govori, da g. Povše pri bodočih volitvah več ne misli se poganjati za državnozborni mandat, ker ima preveč posla z deželnim odborštvom.

Lenarčič je pa v deželnem zboru tudi vedno se bavil z gospodarskimi vprašanji in je pri tem vedno zastopal koristi kmeta. Zato pa naj dajo glasove g. Lenarčiču vsi tisti, katerim je narodnogospodarsko vprašanje prva stvar. Zato se nadejamo, da se volilni možje bodoči terek zjedinijo za gospoda Josipa Lenarčiča.

Katoliška stranka pa ima dva svoja kandidata. Sprva se je mislilo postaviti za kandidata deželnega poslanca gosp. Žitnika. Zaupni možje so bili največ zanj. Nekateri mogočni možje pri tej stranki, mej drugim g. škofov tajnik Šiška, so pa postavili samovoljno za kandidata odvetnika dr. Ivana Šušteršiča, o katerega narodnem prepričanju celo njega lastni somišljeniki dvomijo. Pa tudi v oklicu, v katerem se priporoča dr. Šušteršič, se narodnost ne omenja. Pozneje je pač dr. Šušteršič razvil program, v katerem govori o narodnosti, a se ve, da prihaja to le od tod, ker se je začela silna agitacija v lastni stranki proti njemu.

Tisti, ki niso zadovoljni z njegovo kandidaturo so postavili za kandidata zdravnika dr. Gregoriča, dosedaj jednega najdelavnejših članov katoliške stranke, ko je dr. Žitnik vsled pritiska se kandidaturi odpovedal. O dr. Gregoriču ne dvomimo, da je naroden, a če bode jugoslovanskemu klubu pristopil je pa vsekako še malo negotovo. Poleg tega pa kmetijskih razmer tako dobro ne pozna, ko g. Lenarčič. Zato ga mi tudi priporočati ne moremo. Seveda pri morebitni ožji volitvi se bodo narodni volilci morali odločiti zanj.

Veleposestvo in liberalna stranka.

Na Gorenjem Avstrijskem so liberalni veleposestniki sklenili kompromis s konservativnim veleposestvom, v katerem so popolnoma zatajili svoja liberalna načela. Za dva mandata so zatajili ves svoj program. Da tako postopanje ne more vzbujati zaupanja v liberalni stranki do veleposestnikov je čisto naravno. Sicer pa veleposestniki nikdar niso bili liberalni. Podpirali so liberalce jedino zaradi tega, ker so mislili, da tako najbolje varujejo svoje stanovske koristi. Ko so se razmere premenile, pa so jo potegnili s konservativci. Konservativna stranka jako dobro brani koristi veleposestva, tako je pokazala ko je šlo za odpis zemljiškega davka in pa za premije za izvoz sladkorja. Da se take stranke veleposestniki radi oklenejo je čisto naravno.

Moravsko liberalno veleposestvo je izdalo neki volilni oklic, v katerem se govori že o nekakem zjedinenju vseh veleposestnikov v varstvo njih stanovskih koristij. S tem je pač jasno izražena vsa sebičnost te skupine. Dolžnost deželnih in državnih poslancev pa ni le varovati koristi jednega sloja, temveč cele dežele in države. To je pa v posebni vrsti še dolžnost zastopnika veleposestnikov. Njim se je dalo nerazmerno veliko mandatov in to jedino zaradi tega, ko se je o njih mislilo, da bodo vedno najzvestejša opora vsej državi. Sedaj pa hočejo to moč, ki se je jim dala izkoristiti v svoje koristi. Veleposestvo postavilo se je torej popolnoma na stališče židovstva, ki tudi vse presoja le s svojega sebičnega židovskega stališča.

Govori se, da vlada deluje na to, da se v državnem zboru osnuje nekaka stranka veleposestnikov. V njej bi bili zbrani konservativni in liberalni veleposestniki. Pridružili bi se pa njim še lahko nekateri, kateri se po nazorih vjemajo ž njimi. Menda drugi zastopniki velicega kapitala. Po našem mnenju je osnova take stranke lahko mogoča, kajti politična načela ne bodo veleposestnikom delale pri tem nobene ovire. Obe stranki veleposestva je tudi dosedaj že vodil egoizem. Če so Schwarzenberg in drugovi bili za češko državno pravo, jih pri tem ni vodila ljubezen do češkega naroda, katerega jezika se niti naučili niso, temveč ker so se nadejali, da bodo v obnovljeni češki državi imeli prvo besedo. Auerspergi so pa nekoliko bolje poznali duh časa in so si centralizem izkoristili v svoje namene. In res se je vladalo v Avstriji vedno po željah veleposestnikov.

Ker so liberalni veleposestniki le preveč kazali svojo sebičnost, so podkopali z židi vred zaupanje liberalni stranki. Misliti se je začelo nato, da se osnuje posebno ljudsko napredno stranko, pri kateri ne bodo imeli več vodstva veleposestniki. To je v veleposestniških krogih vzbudilo malo nevoljo. Chlumecky je v svoji zviti glavi že bil izumil načrt, kako da dobi v svoje roke vodstvo nove stranke. V svojem listu je obetal novi stranki prijateljstvo in zvestobo liberalnega veleposestva. Dobil je pa bil kaj rezek odgovor, v katerem se mu je dalo razumeti, da se na njegovo pomoč ne računa. S tega časa pa liberalni veleposestniki gledajo, da se zblížajo s konservativnimi.

Liberalni listi sedaj grozno mahajo po liberalnem veleposestvu. Očitajo mu, kako je oviralo liberalno stranko, da bi bili Nemci brez njega mnogo več dosegli. Mi ne gojimo simpatij niti za konservativno niti za liberalno veleposestvo, a reči pa moramo, da v narodnem oziru se pa Nemci proti veleposestvu nimajo pritoževati. V tacih stvareh jih je vedno zvesto podpiralo. Nemško prvenstvo v Avstriji se opira baš na moč veleposestva. Veleposestvu se imajo Nemci zahvaliti, da so imeli večino v češkem in celo kranjskem deželnem zboru, da jo imajo še sedaj v moravskem in šleškem, ki sta tudi po večini prebivalstva slovanski pokrajini. Vsi veleposestniki so največ nemški vzgojeni in so to tudi kazali, če tudi